

מדינת ישראל
הכנסת

מ. ב.

פרוטוקול מס' 8/א
מישיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', כ"ח בכסלו תשס"ז - 13.12.55
בשעה 11.15.

נוכחים:

ב. צ. הראל	חברי הוועדה:
פ. זואריץ	
ח. מגורי-כהן	
ד. נצר	
מ. סנה	
א. רזיאל-נאור	
י. רפאל	
ר. צברי	
א. תלמי	

מוזמנים:

מ. אבידור	-	המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות.
י. חרוד	-	המחנה למנהל הכללי במשרד החינוך והתרבות.
ך. סטנר	-	היועצת המיפאית של משרד החינוך והתרבות.
ד"ר ברט	-	הממונה על מועדות מיוחדים במשרד החינוך והתרבות.
מר ברסלע	-	המנהל הכללי של משרד הסעד.
מר סוקוליק	-	מנהל המחלקה לחיקום במשרד הסעד.

סדר-היום:

- א. בית-חינוך עירונית על כל בעיותיו.

=====

היו"ר ב. צ. הראל:

פותח את הישיבה.

אני מצטער, כי לרגלי מחלתה של חברת-הכנסת פרסיץ עלי לנהל את הישיבה. אמנם כבר יצא לי לטפל בעצם השאלה הנידונה בוועדת השירותים הציבוריים לפני חנה אר מנחיים. אני מקווה הוועדה זו יגיעו למסקנות יותר מעשיות מאשר בוועדה הזו.

ד"ר רפאל:

טרם האנו עובריה לנושא הדיון, בדיוני
להאול את מנהל משרד החינוך והתרבות
את יוכל למסור לנו הסברה בקשר לפרסומים של
הרשימה המפורסמת של גדולי ישראל שהוגחה לאונסק"ו.

ד"ר ברט:

אתחיל בהודעה מהמחת האולי אינה פותרת
את הבעיה: החביחה שכולנו יודעים
עליה חוסלה. אולם כדי להבין את כל הבעיה הזו יש לחזור לכמה
שאלות מבהם כבר דנו מספר פעמים. אי-אפשר להסביר את התפתחות
העניינים מבלי לדבר על האלה המבוגרים.

לפני 5 שנים, כאשר קיבל משרד החינוך
והתרבות את הפיקוח על מוסד זה היו בו כ-70 איש: כ-30 חניכים
צעירים וכ-40 מבוגרים. מצב בלתי נורמאלי זה היה קיים בחנת
1950/1. אחת הבעיות החריפות ביותר הייתה המצאות המבוגרים במוסד
חינוכי. בשאלה זו טיפלו גורמים חונים, ובמסך השנים הללו חל
חינוכי רב וחלק מן המבוגרים עזבו את המוסד, ועתה עומדות לצאת
עוד 6 בחורות שהן למעלה מגיל 17. אינני יודעת אם זה מתפקידי
למסור פרטים על אלה שיצאו מהמוסד. על-כל-פנים חלק גדול מהם
יצאו או על סף יציאה; 4 עזבו מרצונן הטוב והלכו למוסב זקנים;
מבוגרות אחרות עזבו מרצונן הטוב במגמה לסידורים חונים, כמו,
נחואים; אחת נמצאת בבית-חולים לחולי רוח; 4 היו בבת-ים;
ו-3 תעבורנה לנהניה לפי צו יציאה ו-3 תעבורנה לחת בלי צו יציאה.
46 איש יצאו או עומדים לצאת מהמוסד.

לכאורה היה זה מחסל את ענין המבוגרים.
אולם מאחר שבכל חנה נוספים מהבגרים הגומרים את חוק לימודיהם
במוסד נחארה החאלה עומדת לא בדיוק כמו שהייתה, אבל לא בסיוני רב.
יתר-על-כן, אם לא יחול שינוי יסודי ופתרון מוחלט לשאלה זו,
הרי מדי חנה בחנה יווספו מבוגרים ומספרם יעלה. נוסף לכך
יחנה ילדים במעברות המכנים לסידורים ואין בחבילם מקומות קליטה.

בבית-הספר נמצאים 83 ילדים ו-23

מבוגרים. במסך השנים הללו נתקבלו 55 ילדים וצעירים למוסד.
42 ילדים בכיתות הגבוהות. אולם המצאם של מבוגרים אפילו
במספר הקטן ביותר מהווה תמיד גורם לחינוכי האווירה בסיוון בלתי
רצוי מבחינה חינוכית. אמרתי זאת במלים זהירות. אך ברור,
כי הענין הרבה יותר רציני: יצירת מנטאליות מסוימת למוסד
מעין זה. י הצעירים האלה לא היו מגיעים עתה למצב של חביתה או
מרידה לו היו מוציאים את המבוגרים כולם מן המוסד.

החיסה זו במוסד החלה לפני כחודש,

כאשר ניתן צו יציאה לשני מחבגרים הצריכים לעזוב את המוסד.
אותה חעה פרצה חביתה רעב החוסלה אחרי יום - אינני זוכרת
בדיוק - בעזרת פרופסור מיקלסון שהפיעה עליהם להפחיק את
חביתה הרעב. המבוגרים הם הם החסיתו במסך כל השנים הללו את
הילדים והחביתה פרצה בין תלמידי 4 הכיתות הגבוהות המונים
42 תלמיד, חבתו כ-35. מארגן החביתה הוא צעיר בחח חלום עיני,
אשר לפני שבועיים הודיע לי, כי התלמידים מ-4 הכיתות הגבוהות
אינם נכנסים ללימודים. צעיר זה, לפי הרחום במוסד הוא בן
18 חנה ולפי הודעתו אחר-כך - קרוב ל-17 שנה, כי בעיראק
הודיעו על גיל גבוה יותר לחם סידורים מסויימים. לחח חבנת
הפסיכולוגיה של הילד הזה יש להוסיף ביאור נוסף: הילד נמצא
במוסד 6 - 5 שנים והוא מוכתר מאד. הוא גרם קשים מתחילה ולא
אחת טיפלתי בו באופן אישי, ובאמת חל בו שינוי יסודי. במסך
השנים הצטיין בלימודיו והתפתח כעין מנהיג הילדים הצעירים. הוא

ד"ר ברט:

רצה ללמוד בחמינה למורים כדי להיות מורה במוסד. אולם כפי הידוע
לכם עלינו לעמוד על העקרון שלא יהיו במוסד מורים עיוורים, בהתאם
למקובל בעולמנו איון מכניסים למוסד של עיוורים יותר מ-35%
מורים עיוורים. היו זמנים חסמרו במוסד כזה יהיו מחצית מורים
עיוורים ומחציתם - פיקחים. עתה ביטלו חיטה זו ויחננו מוסדות
לעיוורים שאין להם כלל מורים עיוורים רק למקצועות מסוימים.

אולם במוסד זה מבין 12 המורים, חניים
הם פיקחים, כלומר, 83,5% מורים עיוורים ו-16,5% פיקחים.
אם כי זה איננו מחקר באופן כזה, כי מורה פיקחה אחת היא מורה
חלקית ואתה באה לעשות מעטות. יוצא איפוא, כי לפי מספר החצות
90% של העבודה החינוכית במוסד נעשות על-ידי מורים עיוורים -
איננו יכו לית להסכמה לכך.

מנהל-המוסד, צבי פדרבוך, הידר את שלום עיני
בבית-הספר התיכון של "המזרחי" וגם הם הוא תלמיד מצטיין, ואף הם
התפתח וקיים כל את הדרכת העיוורים. הוא כועס על הסבמנו
שיחלם בהגדאה שהוא הפך למסית ולכלי ההתה בידיו המכוננים, למארגן
המרידה וההססה. צעיר זה לא רק הוא מרהף - הכר שלא צריך להיות
תמיד לרעה - אבל הוא תוקפני בצורה חריפה ביותר, בצורה הקעילה
ביותר; הוא מתנגד עם הבחורות בצורה כזו חממה צריך היה להוציא
מהמוסד. גם מבית-הספר התיכון הגיעו תלבויות דרס כהוגמה אמר לכם
מיפס אחד חסא מפיו בבית-הספר התיכון. הוא אמר לילדים האחרים,
אתה כולכם בטלנים ואינכם יודעים מה עושים כתורות; להסותי
עומדות כל הבנות של בית-הינוך עיוורים. לא אחת הוא הוצא מחדר
הסניפה של הבנות. לפני כן עיוורים וחצי יום קרה מקרה כזה, התקשר
אתי מנהל המוסד ואלני אם עליו להודיע לבעיר, כי עליו לעזוב
את המוסד, כי המוסד מחמת לו רק מקור מגורים, נחתו את הסכמתי.

המנהל, בנובחה המורה הוותיקה ביותר,
הודיע לי, כי עליו לחפש אפשרות להסדר במקום אחד מידם שהוא
צריך לעזוב את המוסד. הוא במכתב הידוע לכם כתב, כי אמרו
לו לעזוב את המוסד חודש העתידה. אבל למעשה הודיעו לו, כי
עליו יהיה לעזוב את המוסד במשך הזמן. היה זה ביום ה' לפני
חבועים, באותו יום הודיעו התלמידים על חבונתה.

מנהל ועד בית-הינוך עיוורים, מר מלצר,
הגברת מיקלסון ומורים אחרים דיברו עם התלמידים והללו לא הציגו
כל תנאים אלא הודיעו על החביתה. אחדים מהמורים ניסו לחכנע
אותם, כי החביתה אינה במקומה ויכנסו ללימודים ויביאו
בפני חבר המורים את טענותיהם והן תבואנה לבידור. אולם הם לא
הסכימו והמשיכו בחביתה. אחריה מבין 35 התלמידים החובתים ניסו
לעזוב את חוג החובתים, אך הם כנף החזירו ולקחו את הילדים
הקטנים ביותר לבית-הכנסת והחביעו אותם בספר החורה לכל יבגדו
בהם.

יום או יומיים לאחר פרוץ החביתה הודיע
מר פדרבוך שהוא אינו יכול להתחזק מעמד, כי החובתים הפחידו את
הילדים הקטנים האוחזים אתה מר פדרבוך. הוא יפוטרי. הם לא עזבו
את מר פדרבוך מתוך חשש מאי יעזוב אותם. נכנסתי למוסד, לכיתות
הלומדות ואלתי לסיבת ההתרגנות נעם אמרו, כי הם מפחדים ממר
פדרבוך יעזובם. אמרתי להם, כי אין כל יסוד לכך; והיה זה נוגע
ללב לראות כי צד הביעו הילדים תודתם שהוא נטאר.

במשך ימים מעטים אלה ניסו מספר ילדים
לחזור ללימודים. ילכה אחת-ידיעה לחזור ללימודים ממנו ניצולה
ממחר, והיו הם מחזות של התעלפות. אזי הודיע ועד בית-הינוך

ד"ר ברט:

עיונדיהם להוריהם ויקחו את ילדיהם הביתה משום שלילדיהם יובתים
אין מקום במוסד. אחרי ההתראה של מר מלצר באן הורים אחדים
לקחת את ילדיהם הביתה. אב אחד הביא מכתב הנכתב על-ידי בנו,
כביכול: האב הוא אדם נבון ואמר, כי בנו איך פעם לא כתב מכתב
כזה ואינו יכול לכתוב מכתב כזה. הנוסח של המכתב היה-בערך כזה:
הורים יקרים, הכל היה בסדר, אני רק מתגעגע לאור עיניכם -
ועוד מליצות אחרות - אך כל זה היה בסדר לולא היה כאן חלטון
אל טרור; אם תקבלו מכתב לבוא לקחת אותי הביתה, אל תבואו,
כי רק הפריעו למטרותנו הקדושה לחילוקו של המנהל. מכתב כזה
בנודאי כתב אחד המבוגרים. מכתבים כאלה קיבלו כל ההורים משום כך
הודעה להורים ובואו לקחת את ילדיהם הביתה לא הייתה יכולה להגיע.

בהחלטות עם כל הגורמים וחבר המורים
הוחלט שאין דרך אחרת לגבי מארגני החביטה אלא להוציא נגדו צו
פינוי, כי אחרת יאסור להוציאם מהמוסד. יד להוציא לעת עתה
8 מחיתים. חבר המורים שקל את הדבר לגבי כל אחד ואחד ואם יש
לו אפשרות לחזור לביתו ואחר-כך יחליטו אם הוא יכול לחזור או לא,
בהתאם לתנאים. צעיריהם אלה חלק מהם למעלה מגיל 17 ואחד אן חנינים
למטה מכך. המחפס צריך היה להתקיים ביום ה'; החופט וייגר הודיע
להם, כי עליהם לחזור ללמודים ולהודיע על חרסתם. יעל כך הם
הזיבו חאמנה הם מוכנים לחזור ללימודים, אבל לא להודיע על חרטה
ואינה מקבלים על עצמם אחריות ולא הפרוץ בחזית חביטה. עתה מתקיים
המחפס. הם דורשים הוצאת המנהל מן המוסד והבטחה שלא יצטרכו
לעזוב את המוסד בהגילם לגיל 18 שנה. 35 התלמידים החובתים הם
בגיל 16 - 12 שנה.

ב. צ. הראל - היו"ר: מה החפיע על הפסקת החביטה?

ד"ר ברט:

טרם קיבלתי הודעה מה גרם לכך. אולם
עם הפסקת החביטה יש אפשרות לעבוד
כהלכה כביכול, אבל הענין טרם הגיע לפתרון כל זמן שיחננו מבוגר
אחד במוסד. יחסם עתה במוסד כ-23 מבוגרים.

מר ברסלע:

אחמול נדחה מחפס המבוגרים להבוקר.
החופט חאל את המוסד והמחודים אם
הם עומדים על כך דווקא לכצע את צו הפינוי, או אם התלמידים
יביעו חרטה ויעשה נסיון להשאירם במוסד ויעיינו את אפשר לבטל את
הצו הזה. נחברר לחובתיהם שלא כדאי להם להופיע בבית-המחפס
כחובתים; כן הם פסלו את העורך-דין שלהם והתנדב מישהו מהציבור
להגן עליהם. הצעת הפסחה באה מצד החופט.

אין חילוקי דעות בין חני מחדדי
הממחלה בהערכת העובדה שהסארות המבוגרים במוסד היא לרעה, גם
בקרה לטיפול בילדים - זה לרעה הענין ואף לרעה המבוגרים ועוד
אסביר מהו הקומי אתם. יש להביא בחשבון שבמסך תקופה ארוכה נהוג
היה להתלמידים המתבגרים נהארים במוסד. מחום כך הטיפול של
מחדדי הממחלה במסך 5 חנים היה איטי, אם כי נתן תוצאות חיוביות,
אבל לא מספיקות בחל חני גורמים עיקריים: התנגדותם של אלה חיסבו
במוסד ודרישותיהם המופרזות כפיצוי כדי חיעזבו את המוסד, ורגישות
הציבור ממנסים לאחוז באמצעים יותר חריפים לגבי חוצאתם מהמוסד.
על-כן אנו מנסים להגיע לידי הסכם עם המבוגרים.

מר ברסלע:

אנו עוסקים למעלה מהנתיים בהוצאת קבוצה של 8 עיוורים ו-6 עיוורות; אנו מציעים לעיוורות לעבור לבית-החלוצות בנתניה. הן לא הסכימו לעבור לחם - על-פי הדרכת מינהל - אלא אם הממשלה תתחייב בהחזקתן במוסד לכל ימי חייהן. לא הסכמנו לכך והמאבק היה כל-כך ארוך עד אשר העברנו לבית-החלוצות בנתניה 12 בנות עיוורות מן המעברות, והאחרות הנמצאות במוסד ממשיכות להטריד אותנו. חלק מהן משתכרות 3 ל"י ליום מאחר "למדנו אותן מקצוע והן יכולות לפרנס עצמן. בית-החלוצות לא הסכים להעביר לחם את הבנות בכוח. לבסוף הסכימו 6 בנות לעבור לנתניה ואז עמדה חם חאלת הסיכון, אך פתחנו זאת בעזרת הסוכנות. טרם ויתרנו על התביעה המוסדית גם לגבי בנות אלה שהסכימו לצאת לנתניה, כי הדבר חשוב לנו לגבי הבנים מחוץ לכל פעח מחתנים התנאים בהם הם מוכנים לעזוב את המוסד.

במוסד ישנם 8 בנים מבוגרים, אשר 4 מהם היו בבית-החוליות "חלום" בבת-ים ודרחנו את הוצאתם. הם ביקשו שנבוא אתם במחא-ומתן והחלה פראזה ארוכה. בזמנו, כאשר סיכון לא עלה בכסף רב הוצע לכמה עיוורים סיכון של 2,5 חדרים לרווק. יש להם עתה מנהיג בחם חלום כהן - הידוע בוודאי לחברי הוועדה - והוא דורש שאנו נשלם 4500 ל"י עד למ-כנתה עבור סיכון, ובמסך כך וכך חדרים שנשלם 70 ל"י לחודש, והרבייה תהיה על חשבון משרד הסעד - רק בתנאים כאלה הם מסכימים לצאת. גם המוסד וגם משרד הסעד מוכנים לקבל התחייבויות כספיות. אבל תחילה יש לפנות את המוסד וכסיכון אלטרנאטיבי אנו מציעים את הבית בטלביה, כי המבוגרים הראשונים שהועברו אליו חלק מהם סודר במקומות עבודה אחרים ואין חם כלל צפיפות ואפסר להכניס מבוגרים אלה לטלביה עד אשר נמצא סידור אינדיבידואלי. אולם, בהתקרב מועד המספט הכריזו הם על חבייה רעב וסענים בפני השופט כי אינם יכולים להו פוע חלוצים; אף מפעילים גורמים חונים ומבקשים שאנו נוותר על התביעה המוסדית מאחר שכאילו קרובים לפתרון. אולם השופט הודיע להם, כי לא ידחה יותר את המספט ויש להניח מעד סוף החודש הוא יתברר. עתה עומדים לצאת 14 מתוך 26 מבוגרים.

יתר 4 סיכנים הם לא מבוגרים אלא מבוגרות המהוות בעיה פחותה מזו של המבוגרים. אין לנו כל ספק שזו היו מוציאים את חלום להן ואת הבנים האקטיביים היינו יס לים להתפטר בקלות יתר עם הבנות. למשל, ישנה חם עיוורת אחת שזכתה בהגרה בסך של 20.000 ל"י ובכל זאת מציגה היא תנאים; אחותו של חלום כהן סודרה בתעם אבל אינה מסכימה לעזוב את המוסד אלא אם תקבל פיצויים; עיוור אחד בחם בצלאל יפת שלמדנו אותו טלפונאות היכול להסתדר, אבל הוא מציג תנאי חזה יהיה רק בחל-אביב - אנו מוכנים גם לכך, אבל הוא אינו יכול לחכות במוסד. 9 אנשים גמרו את קורס הטלפונאות ו-7 מהם כבר סודרו בעבודה, אם כי זה לקח זמן לא מועט להתגבר על המוסדות החונים; קשה היה להתגבר על הפסיכוזה להכניס עיוורים כפקידים. להלכה נשארו רק חניים חלא סודרו, אבל למעשה זה רק אחד, כי אחת מהן הוכיחה שאינה מתאימה לתפקיד הזה. אנו עומדים לפתוח קורס נוסף.

מתוך הנסיון נוכחנו לדעת וגם דעתם של האנשים המטפלים בכך היא חים לעמוד על כך שיוצא צו על ידי בית המספט שיכריח אותם לעבור לטלביה וכל סידור אינדיבידואלי יועשה אחר-כך. אולם כל עוד יחארו הם במוסד מציגים הם את חביעותיהם וזה עולה בסכומי כסף חלא בלבד שאין זה מגיע להם, אלא אי-אפסר לעמוד בזה.

נכון הדבר, כי הטיפול בעיוורים אינו יכול להיות המוני. יולם בחנה מעברה סידרנו באריזת תפוחי-זהב 60 עיוורים והחנה אנו מקווים שיעבדו בכך לא פחות מאחר 90

מר כרסלע:

עיוורים. נכון הדבר, כי אנו פותרים רק 4-5 חודשי עבודה, אבל
הח החתכו 5 ל"י ליום. 14 עיוורים סודרו בקואופרטיב "התקווה";
במפעלים עצמאיים סודרנו - 7 עיוורים; בתערוכה הפרטית - 2;
כתש - 4; עתה אנו עומדים לסדר 18 עיוורים במפעל הנתניה;
7 - סידרנו בחופות במפעל פרטי בחביבת תיפה. יוצא איפוא, כי
אמנם לא פתרנו את האלת העסוקת העיוורים, אבל אנ"י חושב להתקדמו
כהרבה בעצם הדרכים שפתחנו בפניהם ולא היו ידועות כמוז אריזת
וטלפונציות. יש לעיין מייחנה קריים גם בהעברת הבחינות הפסיכו-
טכניות והעיוורים אינם מסכימים לעבוד במקצועות שהמומחים קובעים
כמתאימים להם. 'על-כל-פנים בחלק לא קטן עזרנו בסידור העיוורים,
ובעיקר, בקליטתם בחיים הנורמאליים.

אני חושב שמרד הסעד אינו צריך להיות
חוזר על אכזריות. אבל התערבות גורמים חונים היא לרעת הפתרון
והתביעה המוגבלת יח בהם הופעה לרעה על בית-החפר הנמצא בבית-
החינוך.

ח. מגורס בהון

מה אתם עושים בחסות המוסיקליז ידוע
לי והיתה מלחמה במסך כמה חניה על
חניך אחד שהיה הוא מלמד בבית-ספר מוסיקה ומחלל יפה על החלמידים
ומחכר טוב. אבל עבר זמן עד אשר היכנעו את בית-הספר לקבלו. מה
אתם עושים בקשר להכשרתם של העיוורים להכוננת פתורים וחינוך מוסיקאלי,
האם התחלתם לשפל בטוח זה?

א. תלמי:

נוסף על בעיית המבוגרים עומדת הבעיה
של גער צעיר שארגן את המרידה הזו. אולם
אינני דווקא את מקור בינו לבין המרידה האחרונה, כי מדי פעם צפויים
אנו לבעיה זו תעלה. אי תמיד ימצאו שם אלמנטים מרדניים החפצם לא
ניתן לחם.

אולם הרהיר אחי המחפר הגדול של
חולי דוח (די"ר ברט) הח נכנסו כבר כמבוגרים). אבל האם ישנה אפשרות
להכניס נער כזה יחד עם אנשים חולים - על זה הייתי רוצה לשמוע
פרטים נוספים.

ד. נצר:

למוסד זה ישנן שתי בעיות חונות:
בעיית המוסד ובעיית החניכים. אולם
נחאלת החאלה מהי הכניחתו של בית-חינוך כזה? נניח, שנפתור את
חאלת המבוגרים, הרי שחברנו אתרים, האם הילדים שיצאו יוכלו
להתקיים בעצמם. - דבר זה מעניין מטעמים חינוכיים, ובעיקר,
באיזה מצב המוסד קיים.

שמענו את דברי באי-כוח חני המורדים.
אולם פסחחם על התלונות נגד המנהל. אנו נותנים בכח את מלוא האמון,
אבל הייתי רוצה לדעת את חוות דעתכם על אדת זה העומד בראש המוסד -
אלה הן בעיות חינוכיות של המוסד.

האם אינכם רואים מחגה הנער האיננו
לומד במוסד נחאר בו, האם לא שטיתם מן הדרך למוסד זה הוא רק
לחניכים המתחנכים בו - מה חוות דעתכם בחסות זה.

אמנם איננו מובטחים מחביתות של אנשים
פיקחים, אולם מה מצבו של מוסד זה, האם הוא יכול להחאר מוסד כזה?

ד. נצר:

אחד לטוח הסוציאלי -
מה הטיפול האינדיווידואלי בנער כזה? הרי גם לפי חוות דעתכם הוא נער בעל כחרונות ונמצא במצב של סטיה, מה התכנון כאן?

אחד לבעיות המבוגרות - ראינו אותן, האם הן מסוגלות לגרום למרד? האם איננו יכולים לחחרר את הילדים מהסיוט הזה? כי הן יורכות בתוך הילדים והן פסיכופטיות.

י. רפאל:

אני תצה להתעכב על בית-הספר. אני מבין שהתערבות מצד גורמים ציבוריים במצב זה של טביחה היא אינה לטובה ותחזק את הטובות. אולם הרוסם חיס לי ושמעתי זאת הטבוע ולפני חבוע חנוצה התערבות; אולי כעבור זעם. יחנה כאן מורה של גורמים אוניקטיביים וילדי בית-הספר אינם אחמים; יחנם חם מבוגרים מסיתים, יחנו חם אחוז גבוה של מורים עיוורים - אין זו אסמחם של הילדים, אגל כל הדברים האלה מביאים למצב פרוע מסויים בתוך בית-הספר. לילדים יסנן טענות. אבל אנו לא שמענו באיזה מידה היתה אוזן קטבת לטענות הילדים כלפי הנחלת בית-הספר. אמנם יכולים להיות כאן דברים חונים, וברור הילדים אלה דואגים לעתידם; ילדים בני 16 סנה מתחילים לחשוב מה יהיה כאשר יגיעו לגיל 18 - זו זכותם לדאוג לעצמם, ודבר זה בוודאי מחפיע לרעה ומהווה מעין גורם אוניקטיבי. אני שומע שהסופט אינו מתעלם לגמרי מהטענות האלה והייתי מבקש שהגברת ברט תתעכב על התאלה הזו. יתכן וההנהלה וחבר המורים גיטתם פחטנית מדי לגבי חניכיה אלה. כלומר, אין התחבות במידה מספיקה במצב האוניקטיבי ובמצב הילדים וזאת הייתי רוצה לטמוע.

אני מוכרח להגיד, כי איננו יכול להסתחרר מן הרוסם מהילדים חנפגחתי אחם הטוענים טענות סאינן מתקבלות על הדעת - יכנל להיות חיסנה הפרוזה בדבריהם - אבל האם הפתרון הוא להתזירם לבית הוריהם, זהו פתרון סאינו נראה לי. אפילו אותו ילד שהוא מנהיג הקבוצה והכל מכירים בכחרוננו, האם יש להכריחו לחזור למעברה לבית-הוריו חם הוא נדון לניוון. איננו חושב אזוהו הפתרון.

אני גם תמה על חברת-הכנסת נצר הרואה סטיה ופרצה בכך מאוחו ילד כחרוננו נחלח לסמינר. (ד. נצר: פרצה בכך חנסאר לגוד בבית-הספר). אני הייתי מבקש הסברה נוספת והייתי מציע שהוועדה תוסיף לבחון את הענינים מקרוב יותר כחוך הסערה, לאחר חתפסק החביתה כדי סלילדים לא תהיה הרגחה חל לחץ ציבורי.

ד. צברי:

הילדים חעדיין אינם בוגרים צריכים לעזוב ואינם רוצים - לא ברור לי מחום מה צריך היה להביא ענין זה לבית-המספט, הן זה ענין חינוכי. לכן הייתי רוצה לטמוע מדוע עסו כך.

בניגוד לדעתו חל חבר-הכנסת רפאל אני חושבת סילדיה בגיל בית-ספר יחודי לא צריכים להיות יחז עם ילדיה בגיל בית-ספר על-יסודי. האם יחנן איזה סהן חכניות להפריד וליצור מוסד חדס לילדים הגומרים את בית-הספר היסודי בבית-חינוך זה; הן צריכה להיות מגמה מסוימת לחינוך מקצועי - הפרדה כזו היתה מונעת הופעות בלתי בריאות חקורות בין ילדים קטנים לבין ילדים מתבגרים. ברור, כי אי-אפשר להטאיר את הענין כפי שהוא עתה.

ר. צברי:

אחר לבעיות המבוגרים - לא הבינותי מדוע אותם הפסיכופטים לעזבו את המוסד וכדורו כבר לפני כמה זמן חזרו אליו. האם מסוים שלא היו הם אותם התנאים הקודמים, או שהיה כאן משהו אחר?

א. רזיאל-נאור:

הביתה שפרצה יח לה רקע: בעיית המבוגרים במקום ותדאגה, הסיוט היגיע הרגע ועל הילדים המתבגרים לעזוב את המוסד. אבל יח לה גם רקע אחר: לא ברור לי באיזה מידה בית-הספר-כעצם היוותו מלמד את הילדים לימודים יסודיים - נוסע בהם את הבטחון שהם יוכלו להתקיים ולחיות ולהתפרנס מבלי שיהיו תלויים בחסד. באיזה מידה מסתדל בית-הספר להקנות לילדים מקצוע, כי אין מק מסבר האמון של התלמידים במוסד או בהנהלה. הם היו אצלי והביאו לי את המכתב והוא מלא הגזמות וסתירות. אולם עצם העובדה שילדים הגיעו לידו כך, הרי לא די לומר שהמבוגרים עומדים מאחורי הילדים ומסיתים אותם; מה נעשה כנגד זה שהמבוגרים לא יוכלו להסתלט ולהרעיל את נפשותיהם, באיזה מידה רואה ההנהלה את תפקידה בגיחה חינוכית והקטר הנפשו עם החניכים.

אולי צריך היה לבדוק מחדש את החוק ולכתוב לחניכים יכולים להמצא במוסד עד גיל 18 שנה. החוק אמנם קובע שילדים עד גיל 18 חנה צריכים להמצא במוסד וכשהם מגיעים לגיל זה מתחילה התסיסה וההתרגשות סביב ענין זה. האם אי-אפשר לקבוע שהמקצועות הנלמדים והמכירים את התלמידים לחיים יהיו סלב נוסף של לימודים עד גיל 19 או 20 שנה - דבר זה יהיוה את הבטחון האישי של התלמיד המצוייד במקצוע ויוכל להיות עצמאי. יח לחשוב על נקודה זו.

נאמר שהילדים הוסתו, אבל אני רוצה לדעת אודות המנהל, התרסמותי חיובית, אבל אין זה קובע כאן. יכול להיות שקרו דברים מסויימים, ובעיקר, אם מדובר על הכאות, הרי מה יח בפני האחראים לומר בקטר לשאלה זו.

מסתבר שכל הרעש הוא בגלל חלום עיני. אם הוא מנהיג כה חזק, אולי יח בו דברים חיוביים שיש לטפחם; אם הוא כה פגום ממחינה מוסרית ונפשית - מה הטיפול הקיבל? הן אי-אפשר לקבוע רק את ההבחנה שיש לו הסביב מסויים והוא מעורר מהומות - מה הטיפול שנעשה מלבד ההודעה שעליו לארוז את מזוודתו וללכת, מה נעשה בו?

הייתי רוצה לדעת מדוע בחרו משרד החינוך והתרבות ומשרד הסעד ללכת בדרך של מספט לגבי חלק מהתלמידים שהם למעלה מגיל 16 שנה בו בזמן שלגבי המבוגרים ישנה מידה גדולה של רחיעה - שמענו זאת גם מפי מנהל משרד הסעד, כי ברעם סמתחוללת סערה בציבור קשה לבצע את הדברים רק מפני שאלה מבוגרים? אבל לגבי התלמידים היתה גיחה קצת יותר מדי נמהרת. מי יזם את הצעד הזה של גיחה מספסית? אני חושבת, כי מהינה חינוכית חביתה תלמידים זה דבר רע, אבל להביא תלמידים לבית-דין - גם זו דרך לא כל-כך טובה. זוהי בעיה חינוכית ובוודאי חסכו על כך ואינני יודעת איזה מחתי הרעות רעה יותר.

אני רוצה לדעת באופן הברור ביותר, עד מתי הפסיכופטיות תהיינה במוסד? ישנם מוסדות כבת-ים, עכו ועוד, מתי יקחו אותן מחס. לא די שיחנם במוסד מבוגרים שכל אחד מהם מהווה בעיה מסובכת, צריכים הילדים לסבול בצל המוסד הזה את הנסים הללו. עצם העובדה שמוסד זה נותן חסותו לנסים אלה במצבן ובגילן והילדים יודעים שאלה הן נסים זקנות, מדוע חלום עיני צריך ללכת?

מ. סנה:

בכל מקרה כספורץ מרד נגד מוסד מסויים, ברור שהמוסד בסדר והמורדים אינם בסדר, על כן זה נקרא מרד. אבל הנסיון מוכיח שיש קצת אסמה גם במוסד, בין אם זה של מבוגרים או צעירים; עיוורים או פיקחים. לא סמעתי ביקורת ממנו. אני חושב שזה נחוץ לחם הטבת המצב. ישנם דברים שאי-אפשר להאשים את הנהלת המוסד, מחדד החינוך והתרבות או מחדד הסעד, כי אלה אנשים בעלי מוס, הם קשרי חינוך ודבר זה מספיע על הנפס. אבל מסום כך ישנו מוסד מיוחד לחינוך לאנשים אלה; את הקואופרציונט הזה צריך להכניס לפרוגרמה החינוכית, מוכרחים להתחשב בזה האלה הם אנשים חסונים מאנשים נורמאליים; אי-אפשר להטיל את האחריות על המוסדות. אבל צריך הידעו לסעת בחניכים בסחון בעתידם.

המקרה חקרה קובע ללא ספק שיש חס' איזה שהוא ליקוי. אני חושב, כי המוסד הציבורי המפקח יסיב לעשות אם לא ילך בדרך הפורמאלית של הזדהות עם ההנהלה - יזו דרך של סיגרה. אם הגענו לדיון כזה בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת יש להפיק מכך תועלת. כלומר, אם תחפשו את הליקוי בפנים וכיצד לחסלו - זהו דבר אחר. דבר זה יכול להביא לחינוכי האווירה ויצור זהות בין החניכים והמחנכים, החניכים לא יראו במחנכים צד שכנגד חזק יותר ומצוייר יותר בנימוקים, תקנות והלכות ותמיד יצדק מבחינה פורמאלית. כל הדינים וההחטבונות אינם מספיקים כדי לחנוף את הסורס שהביא לכך. מהו לקוי בחיטה ואנו מעונינים לתקן את הדברים. איננו מתעלם מן הקשיים, אבל בזה לא סגי סנקע את הדבר. ברור חגם מצידכם מהו לקוי ויש לתקן זאת - אני מחאיר את הדבר לכם מפני שלנו אין אפשרות להצביע על כך אם האדם, האווירה, הסיטה או מהו אחר אינו כהלכה. אני חושב שזהו צריך להיות הכיוון ועל כך לא סמעתי.

היו"ר ב. צ. הראל:

מה מספר הילדים בגיל נמוך 6-7-8 המחוייבים החזקה בבית-חינוך בארץ בכלל ובמוסד? האם יש לחץ מדי סנה לקבלת ילדים עיוורים בגילים אלה?

מהי הסיבה שבמוסד זה מחויקים 85% מכלל המורים שהם עיוורים, בטעה שלכל הדעות ובכל הארצות מלמדים מורים פיקחים, כי זה לטובה הילדיהם? אני מתאר שיש קוסי מסויים להוציא את המורים העיוורים מבית-הספר ולדאוג לסידורם. אבל אם יש צורך לעשות זאת, יש לעשות ולא להזניח את הרמה החינוכית בבית-הספר על-ידי-כך מחויקים אחוז כה קטן של מורים פיקחים.

כן רציתי לשאול: הכנסת בוועדותיה

הסונות מטפלת במוסד זה יותר מאשר בכל מוסד אחר ונתקבל חוק מסויים בכנסת והדבר בכל זאת התגלגל לכאן, לוועדת החינוך והתרבות, אזי אולי באמת יש להגיע למצב מוסד זה לא יעסיק כל-כך הרבה את הציבור ומוסדות הציבור. אמנה אין לי מספרים מדוייקים, אבל אני מבין שבארץ יש צורך בבית-ספר יסודי לעיוורים, אי-אפשר לחנך את העיוורים בבתי-ספר רגילים. אבל אולי נחוץ יותר בית-ספר מקצועי לעיוורים שהם למעלה מגיל 14 חנה.

כן חושב אני שאין להחזיק חני בתי-ספר יחד. נדמה לי, כי מוציאים סכומים גדולים במחדד הסעד לעיוורים הלומדים בקורסים חונים, הרי האופה צריכה להיות סבבית-ספר אחד מקבלים חינוך יסודי ובבית-ספר אחר - חינוך מקצועי המכוון לילדים בגיל 16-17-20 שיהיו לתועלת הציבור ויוכלו להתקיים בכבוד.

היו"ר ב. צ. הראל:

מצטרף אני לדעתו של חבר-הכנסת סנה, אך
כי ברור לי חישנה קשים אובייקטיביות חיה לספל בהם. או לח אני
מאיים את מסד הסעד העדיין עלינו לספל בענין זה. כבר לפני חנים
אחדות החלטנו שאין להחזיק במוסד מבוגרים, ובעיקר, פסיכופטים.
זהו מוסד לחינוך יהודי וכזה אני רוצה לראותו, ובמחך כל
הזמן לא נפתרה בעיה זו. ישנם גם זקנים וזקנות פסיכופטים ככלל
אינם מתאימים למוסד חינוכי. ברור, כי הוצאתם אל המבוגרים
קטורה בהוצאת. אולם עד מהו אנו נספל בהוצאתם אל אלה? אולי
צריך לצרף לסני מסרדים אלה גם את מסרד הבריאות כדי לאפשר החזקתם
אל הפסיכופטים בכתי-חולים לחולי-נפש, למתת חתם עיוורים. יש
לי עבר בבעיה זו ואינני מסתפק בהסברת המסרד, כי מחובתו לאפשר
החזקת מוסד חינוכי מותאם להפקידי חינוך.

אינני מצדד בחיטת ריכוזם של העיוורים,
ויש להתרר את המוסד מכך. לדעתי, אין זו טאלה של חוק אלא
אלה של ארגון העיוורים המוכחרים לעבודה. בדרך כלל הגיחה
לעיוורים צריכה להיות מהדבר הוא לטובתם, בדיוק כמו הגיחה
לפיקחים. זוהי טעות אם אנו בכל דבר רוצים לתת להם יחס אחר,
אנו גורמים על-ידי-כך נזק.

אינני יודע עדיין מה עמדת יתר חברי
הוועדה, ואנו עוד נשמע את תשובת המסרדים, אבל אם בעיה זו
הגיחה לוועדת החינוך והתרבות - יש לפתור אותה באופן ראדיקלי,
ומחוך דאגה למבוגרים הנמצאים שם הם צריכים להיות מחוץ למוסד
חינוכי.

י. רפאל:
האם הגירסה הזו: המבוגרים מסיתים
את הילדים נבדקה?

ר. סטנר:
חואלים כאן מדוע לא הוציאו את
הפסיכופטים? - ישנו חוק חדש אשר
לפיו אפשר לצוות באמצעות מסרד הבריאות ורופאים על חולי נפש
להמציא במוסד לחולי נפש בלי שיהיה לב אם הם עיוורים או פיקחים.
דווקא בענין זה נזדמן לנו לשמוע לפני כמה ימים שהענין כלל
אינו פרוט, כי לאחר שמקבלים את הצו הזה חתום על-ידי הרופאים,
ולאחר בדיקה ומביאים את הצו למסרדה הולכת המסרדה מבית-חולים אחד
לאחר ואומרים לה שאין מקום. באופן כזה נודדים אנשים שיצאו נגדם
צווים, באן המדובר בפיקחים ויש חוק ממני האומר שמוחר לאכסן
חולי נפש מבוגרים. לא כל סכן מסוכך המצב כאשר השדון הוא לברי
עיוורים. אביא לכם דוגמה: 4 מבוגרים שקיבלו צו יציאה כדי
להעבירם לבית-חולים "סלונה" שבבת-ים. מצאו הם עורך-דין שהוציא
צו הביאס קורפוס נגד בית-חולים "סלונה" באומרו שזו מחלקה פתוחה,
ומבוגרים אלה הם לגמרי נורמאליים ויש להוציאם מבית-החולים.
יוצא איפוא, כי המוסד קיבל גושפנקה שהם בריאים והוכח בבית-הדין
שהם אינם חולי-נפש. רצו להעבירם לטלביה, הוציא אותו עורך-דין
צו אחר שהם כן חולי-נפש. יוצא איפוא, כי למטרה אחת הם מופיעים
כחולי-נפש ולמטרה אחרת - כבריאים.

אשר לענין המופרעים - לפי תקנות בית-
חינוך זה שהוא באופן פורמאלי אגודה עותומנית וחס צריכים להתקבל
רק ילדים שהם בסדר, פרט לענין העיוורון. המוסד אף פעם לא
התימר להיות אחר. אולם לשם מחקבלים ילדים שהם לא לגמרי בסדר -
דבר זה מעמיד את המוסד בפני בעיות שאינן צריך לספל בהן, ובעיקר,
באחר מטרות המוסד הן לגמרי אחרות. כוונתי לתקנות האומרות בערך,
כי ילד הנכנס למוסד צריך להתקבל רק אם ההנהלה בטוחה שהוא בריא,

ר. סטנר

זו אגודה שאינה מוכנה לקבל ילדים אחרים ואי-אפשר להכריחה לעשות זאת וכאשר נכנסים ילדים חולים למוסד יש להוציאם, כי אי-אפשר להמשיך בטיפול בבית-חינוך זה הנותן חינוך לילדים נורמאליים.

חברת-הכנסת דזיאל-נאור חאלה מדוע הביאו את הענין בפני המחפס. אתם זוכרים שתיקנתם את החוק לניחול מוסדות ציבוריים ונאמר שם, כי איננו חייבים לתת ליכון אלטרנאטיבי אם האנשים הרוצים להוציא נגדם צו מניעה טרח הגיעו לסנת ה-21 והיו גרים בבית-ההורים לפני כניסת החניכים למוסד, ולהורים יש מקום מגורים. נגד כל החניכים הללו הביאו צו יציאה והחוק מכיר בגיל 17 חנה, הרי הם נכנסים לטלב של מבוגרים ואנו יודעים מדאם חכם גורמים לצרות. במוסדות אחרים אין צורך בצו יציאה, כי רוב מוסדות החינוך כאן אינם סגורים ואף פעם לא קורה תיסנה בביתם לימודים כזו אלא לפי האמור בסעיף 9(א).

דובר כאן על הסיטה וממחוק בחיטה אינו בסדר - אני סבורה שמסעמים פורמאליים אפשר לומר ממחוק לקוי בחיטה שהרשו להסאיר במוסד אנשים כאלה והוא איננו בנוי כדי לטפל בהם והמגדעת לפי ענינת דעתי נובעת מהנקודה הזו שאינה נוגעת בנקודה הפדגוגית-חינוכית.

מר ברחלע:

אחר לענין היציאה - בענין זה שותפים שני המסדרים. ברור, כי במוסד פתוח אומרים לילד לך הביתה; במוסד סגור אומרים לו ורים; קחו את הילד הביתה, או העובדת הסוציאלית תביא את הילד צריכה להחזירו. אבל במקרה זה אי-אפשר להוציא את הילדים מפני שאי-אפשר להזאירם בחוץ - זוהי הסיבה היחידה.

דובר כאן שהנערים חוששים לעתידם - אולם לא היה אף מקרה אחד שהוציא אנשים ללא סידור, ואלה שהוצאו על-מנת שיקנו לעצמם מקצוע ויסתלמו במקצוע - כל אלה שיצאו סודרו בעבודה. אולם מקור הרע הוא, כפי שאמרה הגברת סטנר, בהסארות המבוגרים במוסד שנצטברו במסך שנים רבות; ובכל זאת במסך הזמן סודרו 38 עיוורים במקומות שונים. גם אנו אומרים שאין זה מספיק ויש דברים החוזרים כמה וכמה פעמים, למשל, אותם 4 פסיכופטים אשר בעיני הכל הם פסיכופטים, הרי יצבה ועדת בריאות של משרד הבריאות יחד עם רופא והחלטת האנשים אלה אין מקום בבית-חולים "סלחה" וגורלם הוא כזה שהם צריכים להמצא בחברת אותם האנשים שהיו עד כה וצירפים לחזור למוסד. נכנסתי למאבק הזה, כי יחנה סכנה לחלום הילדים ודאגה זו חשובה יותר מרצונם של הפסיכופטים להחאר באותה חברה. בכל זאת נתקבלה החלטה כזו והח חזרו למוסד. (היו"ר ב.צ. הראל): אני מקבל על עצמי לכרר את החאלה הזו במשרד הבריאות).

הגחנו תביעה משפטית נגד 8 מבוגרים כולל 4 אלה שיש להעבירם לטלביה. יצאו אותם העיוורים לטלביה הגיחו אלה חיוכבים עם צו מניעה נגד משרד הסעד שאינה מחכימים הפסיכופטים יסבו בטלביה. עתה אומר הסופס כי איננו יכולים שלא להזדקק לתביעה חלנו ותחילה יברר את צו המניעה ואחר-כך יזדקק לתביעה. הכנסנו למוסד עובדת סוציאלית מצריכה לטפל באופן אינדיבידואלי ולקשר בין הילדים, המוסד והמחפחה.

אשר להכשרתם של אלה הנמצאים במוסד - משרד הסעד קיים קורסים שונים, פרט לקורה לטלפונאנות, אלא בעיקר לאותם מאות העיוורים שאי-אפשר היה להכניסם למוסד מפאת גילם. עתה אנו דנים יחד עם המוסד על הקמת מוסד נוסף, לא טרום-מקצועי אלא

מר ברחלע:

מקצועי לאלה היוצאים מבית-החינוך זה ויכנסו למוסד החדש וכאשר יגמרו את לימודיהם בחני מוסדות אלה יהיו מוסלמים במקצוע. אבל עדיין טרם התגברנו על עצם הבעיה הזו. עתה כל חניך בגומרון את לימודיו בבית-החינוך חוזר למקום מסוים בא, או למוסד ממנו נלקח. התביעה של המבוגרים להתאחד דווקא במוסד זה אינה נוהגת אפשרות להכנין הלאה את הדברים גם לגבי מוסד אחר.

אף אנו יודעים, כי יצא להוציא את הזקנות מהמוסד, אבל אי-אפשר להתחיל בכך כל זמן האותה 14 איים יצא להוציאם נוקטים בקו תוקפני. כל זמן שלא התגברנו על כך אי-אפשר לגמול ליתר: אנו מקווים שהחודש יוציא בית-ההדיון את צו היצאה נגד 6 הכנות ו-8 הבנים. ברגע ששאלה זו תפתר תבוא הקלה עצומה, לא רק מפני שמספרם הוא רב, אלא מפני שאנשים אלה אינם מאפשרים חיים חלופיים בתוך המוסד. אנו נמצאים במסא-ומתן עם מוסד זקנים הנוטה לקבל מספר זקנים. אבל המבוגרים אינם נותנים לזקנות טבין 14 איים אלה להסכים לצאת מהמוסד. יוצא איפוא, כי במידה מסוימת המלחמה היא בצורה זו/אחרת נגד עקרון זה. כך גם כותבים המורים העיוורים של המוסד שהמלחמה היא נגד העקרון העם גמר הלימודים בבית-החינוך יש לעזוב את המוסד.

החטת המוסיקלי - אין זה ענין קבוצתי, זה ענין אינדיבידואלי.

ד"ר ברט:

השאלות אמנם מרובות, אך מסתכמות בשלוש נקודות עיקריות. אולם תחילה עלי להודות על חתי הגיאומטרי העיוני: הנחתי לכל הנוכחים מכירים את הפרטים החשובים של נושא זה. מסרתי כבר בישיבות הוועדה בסניף מעברו על ענין המורים העיוורים והמורים העיוורים שהתארו במוסד - לא אחת דנו עליהם. אולם ברצון אענה על כך בסניף.

הגיאומטרי החניף היא: לא עניתי על ההשמעות נגד הנהלת המוסד ומנהל המוסד - לא עניתי זאת כדי להמנע מכך אלא רציתי להשאיר את הדבר לאלה מחברי הכנסת לחקרו את המצב במוסד, אבל ברצון רב אענה גם על כך.

אחתיל בנקודה הנראית לי כאובה והיא: קראתי את המכתבים האלה וקשה לי לענות עליהם, כי אני מכירה את המוסד חניף רבות, עוד טרם ססיפלתו בו ואני מכירה את האווירה הסוררת בו. אמנם לא באתי לשם יום-יום, אינני מפקחת יחידה על המוסד. אבל אני קשורה למוסד זה יותר מאשר לאיזה שהוא מוסד אחר העומד תחת פיקוחי. אתמול בבירור ענה אחד המורים לשאלה זו ואמר, אמנם ישנן האשמות נגד מנהל המוסד וזוהי נקודה כאובה. אבל מר פדרבוס בהיותו מנהל המוסד מבצע הוראות קשות. למשל, אם ניתן צו יצאה למבוגרים, מי יבצע זאת? מר פדרבוס יעשה זאת. מורה אחר שלא תמיד היה על צידו של מר פדרבוס אמר, כי היו זמנים שגם המורים העיוורים היו מוספעים מההסתה הכללית והוא אומר מר פדרבוס הוא חסיד והאווירה במוסד יפה ונוחה יותר. כמובן לחקרנו את האלה המכות כביכול. תחילה עלי לציון שבמסך כל החנים הללו לא שמעתי האשמה מצד הילדים ואני נמצאת זמן רב בבית-הספר ונפגשת עם הילדים ומרגישה קרבת נפשית אליהם, אני אף משתתפת בחגיגות ואף פעם לא שמעתי על כך. חקרנו את הדברים: נכון הדבר שכאשר פורצת מריבה עד זוב דם, אומר המנהל כי עליו בכוח להפריד בין הילדים; או כאשר צעירים בלילה נותנים לילדה לשתות ארק והיא מסתוללת במוסד, הוא אומר: נתתי הוראה בכוח להכניסה למיטתה. תמנהל אפילו לא הכחיס הפעם צריך לתת מכה קלה. אבל היו זמנים קשים יותר עד אשר המבוגרים הוצאו מהמוסד ובלילה היו נערכים מסתאות הו ללות. היה זה בתקופה הראשונה כאשר קיבלנו את המוסד;

ד"ר ברט:

והפיקוח על הגנבות ממחסני המוסד חממה היו גונבים את המאכלים והמקאות ששימשו למתנות אלה. - התגברנו פחות או יותר על כל הדברים האלה. אבל כל זמן שיש מבוגר אחד במוסד, על החאלו לאווירה חינוכית במוסד. אין כל אפשרות ליצור אווירה חינוכית במוסד חבו נמצאים מבוגרים פסיכופטים, אשר בו נמצאים אנשים מוסתים ומסיתים, אשר בו חונכו אנשים ברוח של סגרגציה סדרה במוסד; הרי כל זמן שאנו יוצרים עולם של עיוורוים ומבוגרים-עיוורוים הם המדריכים והמחנכים לא ליצור אווירה חינוכית. לכן אל תחאלו מה נוגע סידור המבוגרים לענין זה. כל מבוגר נצריך לצאת מהמוסד מעמיד תנאים ודורש סיכון כזה וכזה עם הסקה מרכזית דווקא במקום מסויים. בחבועות האת ונים מציעים מקום עבודה לחלום כהן והוא מרוויח 5 ל"י ליום וגר בטלביה, אזי הוא מעמיד תנאים לצידוד ודורש מגפיה ועוד. כאשר אומרים לו שהוא יוכל לחלם זאת בסיעורים, הוא אומר שלא יקבל את מקום העבודה, לכן כל זמן שיחננו מבוגרים כאלה במוסד אל תחאלו לאווירה חינוכית.

מכירה אני את כל המנהלים הקודמים שהיו במוסד ואף מנהל אחד לא החזיק מעמד ורק המנהל הזה הודות לטוב לבו ומסירותו בלי סוף, בגיחתו לילדים ממכבדים אותו וכן גם הסובבים, כי עד לפני חודש לא היה זכר לכל הלונה. אבל כאשר הוצא צו היציאה הראשון החלו העניינים. אתם יכולים לראות זאת גם מהמכתבים שנשלחו, כי לא ילד בן 12 כתב את הדברים אלא המבוגרים. כל זמן שיקרה מקרה אחד כזה - הדברים צריכים להתפתח בכיוון זה וההחמצות האלה נעשו על-ידי המבוגרים ולא על-ידי הצעירים. עברתי מכיתה לכיתה וטאלתי אם היה מקרה כזה והייתם צריכים לראות את הילדים הקטנים כיצד הם הודו לי כאמרתו חמר פדרבוט לא יעזוב. הייתם צריכים לראות כיצד הילדים עד גיל 12 לא נתנו לו ללכת מרוב פחד ויעזוב את המוסד. בכיתה אחת של ילדים קצת יותר גדולים התחיל ילד אחד לדבר על מכות, חאל המורה אם המנהל חכה אותו, אזי התשובה היתה שמישהו אמר לו שהמנהל מכה. אני מביאה זאת כדוגמה שלא היו אסמות כאלה. כן דיברתי עם המורים, העובדת הסוציאלית והאחות האם ידועים להם מקרים כאלה של הכאה וטרור; מורה אחד סיפר לי כיצד מתהווית סמועה כזו של הכאה: אחת הבנות רצתה לפרוש מקבוצת הסובבים. רדפו אחריה הסובבים ורצו להתזירה היה המורה צריך להוציא מידיהם של הסובבים. אזי החלו הם לצעוק: הוא חכה אותנו - אלה הם דברים של פסיכוזת של המונות. לא רציתי לענות על האלה זו, אבל אני עונה ומוכנה להגן על כל דבר שיואמר נגד מר פדרבוט, כי אני מכירה את עבודתו, עבודת מחנך אשר חולשתו היא: טוב לבו הרב מדי, הוא רך מדי ועליו מוטלים צווים חסמ לבצע.

החאלה החניה היא האלת חיקוח הצעירים ותוסר האמון - נכון הדבר שלצעירים אין אמון בעתידם וכאן כל הקוים. צעיר וצעירה מגיל 14 או אפילו יותר צעירים אשר אינם יודעים כי צד יסתדרו בחיים, ובעיקר, בעלי מום צריכים להיות מודאגים. הם רואים שבמסך 5 חנים אלה סודרו רבים בעבודה, אבל גם רבים אתרים שרם סודרו בעבודה - הם מודאגים והדבר ברור שזה גורם לתסיסה מתמדת. תחאלו בוודאי: האם המוסד דואג להכמרת הצעירים? במוסד לומדים הילדים העסיית מברכות. אבל אנו חואפים לדבר אחר: אנו נלחמים בסגרגציה של הילדים. חמעתם את הדבר ד"ר לודביג כהן ועל ההסתדלות במסך כל חסנים להכנים את העיוורוים לכל מקצועות החיים הריאליים, אבל זה דבר אינדיבידואלי. הוא אמר את הדברים על יסוד בידור. לכן אנו נגד הכמרה מקצועית מיוחדת לעיוורוים. אני נגד מרכז חיקוח לעיוורוים. ילדים עיוורוים צריכים לקבל את חיקומם יחד עם ילדים אחרים; יחסם מקצועות רבים חסם יכו ליה ללמוד יחד עם האחרים ואנו חולחים אותם למוסדות ולבתי-ספר

ד"ר ברט:

רגילים ואת המבוגרים אנו סולחים למקומות עבודה לבתי-חרושת
לכל עבודה היכולה להעשות בלי ראייה, לטלפונאות, מוסיקה,
להוראת שפות ועוד. לכן, אין המוסד יכול באופן ישיר להכסירם
לכך.

אבל כאן אנו מגיעים לנקודה אחרת:
אנו סואפים לא רק להפרדה של המוסד התינוכי מן המוסד למבוגרים,
אלא להפרדה בין בית-הספר היסודי לבין בית-הספר הטרומ-מקצועי;
אפסר לסדר את הילדים הצעירים במספחות, מדוע לא יגור נער בן 16
במספחה, עם הוריו, במעברה בקרבת העיר ויסע למקום קרוב לקבל
את הכשרתו. אולם, אם אי-אפסר לסדר זאת והוריו של הלום עיני
נמצאה במעברה בתנאים קשים והיה מחא-ומתן אם הוא יכול להתקבל
לפנימיה של בית-הספר התיכון. אבל סלחו לי מאד, אינכם יס לים
להסתמך על הסקר המוחלט של הצעירים: נמסר הלום עיני פגש ברחוב
את מנהל בית-הספר התיכון וזה טאל אותו מדוע לא בא לבית-הספר
והצעיר ענה, כי מר פדרכוס לא נתן לו ללנת לבית-הספר. אל תסמכו
על התחובות של הילדים.

אינני רוצה להסיב על השאלה מדוע צריך
היה להביא את הילדים למחפט ונאמר לנו כי אין זה אמצעי חינוכי -
מי מאתנו יגיד חזה אמצעי חינוכי. אבל כאחר יסנמ תנאים בלתי
חינוכיים וכאחר המוסד איננו מוסד חינוכי מוכרחים לעבוד בתנאים
בלתי חינוכיים.

אני מודה.

היו"ר ב. צ. הראל:היחובה נעלה בחעז 13.10.